

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	
Pe un an	50 Lei
Pe jumătate de an	25 „
Pe un pătrar de an	12 1/2 „
Un număr	1 Leu.

Manuscrisele se adresează redacției „Foaia Diecezană” iar banii de prenumărațiune și inserțiuni administrației „Tipografia și Librăria diecezană” în Caransebeș

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 30 Lei, până la 200 de cuvinte 45 Lei, de aci în sus 60 Lei.

Biserica ortodoxă trebuie să fie dominantă în Statul român.

Textul proiectului de Constituție și-a primit forma sa definitivă în comitetul delegaților secțiunilor parlamentare și Vineri, la 9 Martie a. c. st. n., a fost adus în discuțiunea Camerei și a Senatului.

Deși mai multe secțiuni ale Parlamentului erau pentru menținerea art. 21 din vechea Constituție, că „Religiunea ortodoxă a Răsăritului este religiunea dominantă a Statului român”, totuși comitetul delegaților secțiunilor a primit neschimbat textul art. 23 din proiectul comisiunii constituționale mixte, care, devenit acum art. 22, zice, că „Religiunea creștină ortodoxă, fiind religiunea majorității Românilor, are întâietate în Stat.

Avem convingerea, că Corpurile legiuitoare, reprezentanții a 14 milioane ortodoxi, nu vor nesocoti tradiția bisericii ortodoxe, în ceea ce privește însemnătatea ei în Stat și vor menține dispozițiile art. 21 din vechea Constituție.

Recunoașterea caracterului de „dominantă” a bisericii noastre este numai recunoașterea unui fapt existent, este recunoașterea adevărului istoric, că Biserica ortodoxă română este biserica națională a Statului român, că ea este strâns legată de viața Statului român.

Biserica ortodoxă a fost sufletul și susținătoarea neamului nostru. Ea a contribuit vădit la realizarea idealului nostru național, căci a făcut unificarea sufletească cu mult înainte de a se face unificarea politică. Ea a dat Românilor din toate părțile conștiința, că au aceeași credință, că se roagă la același Dumnezeu, că există între ei o comunitate foarte strânsă su-

fletească, de ordinul cel mai intim, neexistând legătură mai tainică decât legătura prin credință. 1)

Istoria bisericii noastre nu o poți scrie, decât împletită cu istoria neamului nostru, căci ea a fost, și este și azi, o parte integrantă din sufletul neamului nostru, la tinda căreia au crescut generații preste generații și la idealul căreia noi contimporanii înțelegem încă să ne adăpăm.

Astăzi suntem un Stat unitar național. Și dacă putem zice aceasta, atunci putem să afirmăm, că suntem și un Stat ortodox, căci România mare încă n'a încetat a fi stat confesional.

Se pune acum întrebarea, că biserica unită este oare biserică națională ori ba? Răspunsul nostru este categoric: nu. Și îndrăsnim să afirmăm aceasta nu pentru că ne temem, că în caz contrar ar trebui să recunoaștem existența a două biserici naționale și nu pentru că aceasta ar implica o contradicțiune, căci ideea națională este una și indivizibilă, ci pentru că biserica unită n'a fost și nici nu este națională.

În biserica ortodoxă și în cele mai multe biserici protestante s'a admis principiul bisericii naționale, numai biserica catolică a rămas biserică internațională, condusă în mod centralist de „il papa re” dela Roma.

Biserica unită nu s'a hotărît încă să fie biserică națională și până astăzi pici n'a avut această pretenție, căci până bine de curând se considera și numia: „biserică catolică de rit grecesc”. Ei întâi sunt catolici și apoi români și biserica lor a privit totdeauna cu ochi răi pe acei clerici uniți, care au vrut să fie mai mult români decât uniți. 2) Prelații lor amenință guvernul românesc, că se consideră de minoritate religioasă

1) Inst. Social Rom., Noua Constituție a României, R. Șandea: Organizarea bis. în Constituție. Pag. 345. etc.

2) Neamul Românesc din 11 Nov. 1922. N. I. Observați pentru ziua de azi.

și se vor adresa Ligei Națiunilor. Ba ce e mai mult, arhieriei lor singuri cer, ca se nu se mai facă diferențierea de „greco-“ și „romano-catolici“, ci să fie trecuți toți sub o pălărie: „biserica catolică“. 3)

Se afirmă, că principiul „biserici dominante“ este în contradicere cu spiritul timpului și cu viața constituțională a Statului român, care are la bază egala îndreptățire a cetățenilor săi, de orice limbă și lege ar fi ei.

Nu este de loc în contradicere cu spiritul timpului. Când vorbim de spiritul timpului, atunci să ne întoarcem privirile spre țările mai avansate din Apus și să luăm în privire situația bisericilor naționale din aceste țări. Să luăm de exemplu Anglia, care este una dintre cele mai avansate țări din Apus, unde biserica anglicană se bucură de toate consecințele practice ale unei biserici dominante. Regele Angliei, cu ocaziunea încoronării sale, face jurământ, că va păstra intactă credința națională și biserica națională a Angliei, adică pe cea anglicană. 4) Ba ce e mai mult, numai biserica anglicană este subvenționată de stat.

Dacă aceasta se poate în Anglia, de ce nu s'ar putea și la noi? Dacă în Anglia nu este în contradicere cu spiritul timpului, de ce ar fi în contradicere la noi, ca să înscriem în constituție caracterul de dominantă a bisericii noastre?

Inscrierea în Constituție a acestui principiu nu este în contradicere nici cu viața constituțională a Statului român, căci nu este în contradicere cu egala îndreptățire a cetățenilor săi.

Tot art. 22 din proiectul de Constituție în al. 1 zice, că „Libertatea conștiinței este absolută“, iar în al. 2-lea, că: „Statul garantează tuturor cultelor o deopotrivă libertate și protecțiune, întru cât exercițiul lor nu aduce atingere ordinii publice, bunelor moravuri și legilor de organizare ale Statului“. Deci Statul grantează fiecărui cetățean dreptul de a avea orice credință și numai manifestarea și celebrarea acestei credințe o supune unei restricțiuni, garantând tuturor cultelor o deopotrivă libertate numai întru cât manifestarea și celebrarea lor nu aduce vre-o atingere ordinii publice, bunelor moravuri și legilor de organizare ale Statului.

Dominațiunea ortodoxismului nu înseamnă, că voim să răpim drepturile celorlalte biserici. Departe de noi aceasta intențiune, căci toleranți am fost în trecut și toleranți dorim să fim și în viitor. Admitem și noi și cerem, ca Statul se acorde toate libertățile pentru toate confesi-

unile, dar cerem și pretindem, ca să se mențină bisericii noastre toate drepturile, pe care le-a avut în trecut. Dacă celelalte confesiuni au garanța libertății și a protecțiunii cultului lor, mai pot ele pretinde, ca o majoritate de 14 milioane ortodoxi să nu acționeze așa, după cum îi pretind interesele?

Și dacă cerem și pretindem, ca biserica noastră să fie dominantă o facem, pentru că voim să umblăm cu vizirul deschis. În fosta Ungarie egala îndreptățire a tuturor confesiunilor recunoscute era enunțată în lege și cu toate acestea biserica catolică, care nici nu era privită de biserică națională, a fost dominantă și a și dominat.

Toate comisiunile, care au elaborat proiectul de Constituție, au căzut de acord și au primit unanim alienatele următoare ale art. 22, în care se precizează bazele de organizare ale bisericii ortodoxe.

Dacă Corpurile legiuitoare, recunoscând meritele din trecut și valoarea în prezent și menirea națională a bisericii ortodoxe, vor primi neschimbat aceste dispoziții ale articolului sus-numit, atunci tot de datoria lor este, ca să asigure caracterul de „dominantă“ a bisericii ort., căci ea este biserica națională a Statului român, pe care Statul este dator să o sprijinească și să o apere, precum și ea — la rândul ei — îl va apăra în vremuri mari de primejdie și-i va educa cetățenii în credința și respectarea legilor.

Dar nu numai să i-se asigure caracterul de „dominantă“, ci prin însăși dispozițiile Constituției să se precizeze și consecințele practice ce decurg din acest caracter.

Să se precizeze deci, că biserica ortodoxă și numai ea,

a) va face încoronarea Regelui;

b) va face botezul prinților și va săvârși cununile în Casa domnitoare, a cărei vlăstari vor fi crescuți în religiunea ortodoxă a Răsăritului.

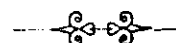
c) va celebra și va conduce solemnitățile religioase, care preced sau însoțesc sărbătorile naționale și politice;

d) este îndreptățită la sprijinul material al statului, care de altfel i-a secularizat averile.

Biserica noastră ortodoxă, și numai ea, va continua să fie și de acum înainte biserica națională a Statului român și de aceea și trebuie să fie „dominantă“ în Statul român.

3) vezi „Infrățirea“ dela Cluj, Nrul din 7 Martie a. c.

4) R. Cândea: Opul citat.

Intra-voi în Casa Ta....

Lumea răscolită de patimele ei fierbe ca o mare zbiciuită de mânia furioasă a uraganului fără de stăpân și pare a fi pierdut în dosul valurilor acestor patimi înțeleșul rugăciunii și puterea ei. Orbită de ciuda tuturor contra tuturor, căutând numai înfrângerea, uciderea contrarului inchipuit, ca dușmanul cel mai fioros se zbate din greu frământându-se într'o luptă deșartă. Nour gros întunecat acopere sufletele și nu pot vedea scăparea, așezată chiar în mijlocul acestui foc de luptă. Sigură și tare stă neînfrântă și cu putere nebiruită limanul de scăpare: *sfânta Biserică*.

Pe frontispiciul Ei stă scris: *Viața*. A intra în Ea, înseamnă a intra în lumea cea voită de Dumnezeu Tatăl și întemeiată de Fiul său. Ea este Împărăția dumnezeiască aici pe pământ. Natura și cu oamenii sunt împăcați cu Dumnezeu prin Isus Christos, carele a așezat pentru vecinicie sfânta Biserică. Menirea îi este data dela întemeitorul: precum Acela a săvârșit împăcarea și mântuirea, după Înălțarea Sa la ceriuri, ne-a rămas cale către lumea cerească Sfânta Biserică. Ea voește pentru fiii Săi, Ea lucrează pentru mântuirea lor, Ea cerșește mila, ajutorul și binecuvântarea din veac și până'n veac. Mântuirea noastră prin Ea. Afară de Ea e „plâns și scrâșnirea dinților”. Ea poartă în sine biruința asupra tuturor celor rele. Ea este lumina, carea străbate prin tot întunerecul, lumina cea de-a pururea nestinsă. Ea este căldura ce rodește sămânța binelui, o crește spre hrana sufletească a celor ce s'au hotărât a vieții în Ea. Din Ea pornesc izvoarele dătătoare de putere,.. În marea vieții Ea este corabia, în care călătoresc sufletele noastre pe acest pământ, corabie, în care și-a plecat capul blândul Isus, obosit de suferințele îmbiate Lui dela Nașterea Sa pe pământ de mintea celor fără de lege. Cei împreună călători cu El pe această corabie nu se vor îneca în valurile păcatelor, nu se vor scufunda în negura chinurilor. În mod nevăzut de ochii trupești, Isus Christos priveghează în Ea ziua și noaptea și chiar în somnul Său. Și când din întunecimea mărilor se ridică cu furie legionul păcatelor, ca să nimicească, să stirpească totul de pe suprafața vieții, scăpare vor afla numai cei ce petrec împreună cu Domnul Isus Christos în Biserica Sa. Precum frunza se pierde la cea dintâi mișcare a undelor pornite, tot astfel toți cei ce stau afară de Biserică, se vor scufunda în adâncimea răutăților. Liniștea, pacea, scăparea și mântuirea singură în Biserică se găsește.... Biserica este Vitheza sufletelor schilave și bolnave. Puterea depusă în Ea este de-a pururea în mișcare și cei ce intră și viețuiesc cu credință tare, vor vedea totdeauna cu ochii tămăduirea. Îngerul Domnului de-a pururea stă în Ea, înarmat cu toată puterea de a izgoni răul din sufletele și trupurile credincioșilor. Nimeni, intrând în Ea cu credință, nu va aștepta să-i sosească rândul spre a se tămădui. Toți deodată și într'o clipă vor simți alinarea durerilor și întărirea sufletelor. Trupul înfrânt și obosit, intrând în „Casa Tatălui”, se odihnește. Biserica este Siloamul vederilor noastre, orbite de răutatea celui dintru întuneric. Ea spală întinăciunea patimilor, Ea despică tina de pe ochiul minții noastre, Ea ne curăță și ne arată calea adevărată, pierdută pe urma păcatului. Raiul cel închis strămoșului Adam, s'a redeschis în Ea de către Fiul Tatălui pe pământ pentru toți oamenii și pentru toate veacurile de pe pământ. Heruvimul cel cu sabia de foc s'a ridicat în înălțimea acestei Biserici, priveghiind neîncetat asupra sufletelor noastre, pe care le ajută în lupta contra a tot răul.

„Ni-se pare că stăm în raiu” așezându-ne cu fața spre sfânta sfințelor și ne aplecăm inimele umiliți, cersind binecuvântarea dela Cel ce stăpânește dintru lumină

asupra capetelor și vieții noastre. În Biserică stând, suntem cu totul ai Lui, ai Celui ce ne-a zidit după chipul și asemănarea Sa; în Biserică petrecând, suntem fericiți a locui în împărăția Îngerilor și Sfinților. În fața noastră avem strălucirea Tronului Celui vecinic, Care stă ridicat peste temeliea sfintei Biserici: Patima și Învierea Domnului. În fața sfântului Altar, pe care s'a jertfit Fiul din veci, ne scaldăm în binecuvântările Tatălui, ne împărtășim cu Trupul și sângele Fiului și ne întărim cu puterea Duhului...

Cei ce trăiesc în sfânta Biserică a Domnului, sunt pururea cei vii...

O lume! intra-vei tu în Casa Domnului, închina-te-vei în Biserica cea sfântă a Lui?.. Înfrânge-ți trufia, aplecându-ți fruntea prea sus ridicată, potolește-ți toată patima, șterge ura din lăuntrul tău și împacă-ți ridică-ți picioarele și brațele ologite, pleacă spre Ea și cu semnul sfintei Cruci făcătoare de minuni, deschide ușa fericii, proșterne-te lovindu-ți pieptul, în care a putut clocoti atâta răutate, scaldă-te în Vitheza tămăduitoare, spală-te cu apa Siloamului; câștigând astfel totul ce-ți lipsește, vei fi întreagă, vei vedea și vei trăi viața nevăzută, ca și orbul din naștere tămăduit... Și când te-ai curățit, te-ai tămăduit și sfințit, privește la ieșirea din această sfântă Biserică... Pe ea este scris: *Moartea*....

I. Gh.

Întâiul martir Stefan.

Prelegere din religie de preotul **Sineslu Bistrianu**.

Conducătorii poporului evreu credeau, că răstignind pe Mântuitorul, se va sfârși cu noua învățătură propovăduită de Christos.

Știm însă, că Christos cel răstignit a înviat din morți și înălțându-se la ceriuri întru mărire lașă de conducători ai bisericii sale pe Apostoli.

Dar după cum susține sf. Scriptură în „Faptele Apostolilor”: „înmulțindu-se ucenicii, au făcut cârtire Elinii împotriva Evreilor, fiind că văduvele lor se treceau cu vederea în slujba cea de toate zilele. Atunci cei doisprezece chemând pe mulțimea ucenicilor, au zis: Nu ne este plăcut ca lăsând cuvântul lui Dumnezeu, să slujim meselor! Drept aceea fraților, căutați dintre voi șapte bărbați mărturisitori, plini de Duh sfânt și de înțelepciune, pe cari să-i orânduim la această treabă; iar noi vom stărui în rugăciune și în slujba cuvântului”.

Ca voi însă să mă'nțelegeți despre ce anume vorbește aci, vă împărtășesc, că cei dintâi creștini erau atât de însuflețiți pentru creștinism, că și vindeau averile lor: case și pământ și moșii, și banii câștigați pe acelea îi imbiau Apostolilor, ca dâșii câștigând cele de lipsă pentru susținerea văduvelor și orfanilor, să le împartă lor; iar Apostolii cumpărau alimente (de ale mâncării) și vesminte și adunându-se cei săraci, le împărțeau lor. Se vede însă, că lumea și p'acele vremuri era nemulțămitoare, ca și astăzi, așa că celor din Elini li-se părea că văduvele celor din

Evrei primesc mai multe bucate și mai alese vestminte.... și d'aci vine plângerea, carea apoi îndeamnă pe Apostoli să se ușureze de sarcina ca „slujirea meselor“.

Și scrisoarea sfântă continuă: „Și a plăcut cuvântul acesta înaintea a toată mulțimea și a ales pe Stefan, bărbat plin de credință și de Duh sfânt, și pe Filip și pe Prohor și pe Nicanor și pe Timon și pe Parmena și pe Nicolae, proselitul Antiohian. Pe cari i-au pus înaintea Apostolilor și rugându-se și-au pus mâinile preste dânșii. Și cuvântul lui Dumnezeu crește, și se înmulțea foarte numărul ucenicilor în Ierusalim; și mare mulțime de preoți să supunea la credință“.

Astăzi, iubii mei elevi și eleve, mi-am ales ca temă a vă vorbi despre cel dintâi din acești șapte diaconi, adică despre Stefan, despre carele susține cartea sfântă, că e „bărbat plin de credință și de Duh sfânt“.

Și mai continuă cartea sfântă: „Și Stefan, fiind plin de credință și de putere, făcea minuni și semne mari între popor. Atunci s'a sculat unii din sinagoga, ce se zicea a Libertinilor și a Chirinenilor și a Alexandrinilor și a celor din Cilicia și Azia: de se priceau cu Stefan. Și nu putcau să stea împotriva înțelepciunii și Duhului cu care grăia.

Atunci au pus pe niște bărbați, ce ziceau: L-am auzit grăind cuvinte de hulă împotriva lui Moisi și a lui Dumnezeu. Și au întăritat pe popor și pe bătrâni și cărturari, și năvălind l-au prins și l-au dus la sobor (judecată). Și au pus martori mincinoși, cari ziceau: Acest om nu încetează a grăi cuvinte de hulă împotriva acestui loc și a legii, căci l-am auzit zicând, că acest Isus Nazarineanul va strica acest loc și va schimba obiceiurile, care ne-a predat Moisi. Și căutând spre el toți cei ce ședeau la judecată, au văzut fața lui ca o față de înger“.

„Atunci zicea Arhiereul: Oare acestea așa sunt? Iar el zicea: Bărbați frați și părinți, ascultați; Dumnezeuul mării s'a arătat părintelui nostru Avram, când era în Mesopotamia, mai 'nainte până a nu locui el în Haran. Și a zis: Ieși din pământul tău și din rudenia, ta și vino în pământul care eu îți voi arăta. Atunci ieșind din pământul Haldeilor, a locuit în Haran și de acolo, după-ce a murit tatăl lui, l-a mutat în pământul acesta, în care acum locuiți. Și nu i-a dat moștenire într'ânsul nici un pas de picior; iar Solomon i-a zidit casă. Însă cel prea înalt nu locuiește în temple făcute de mâni, precum zice profetul: Ceriul este tronul meu și pământul așternut picioarelor mele; ce casă îmi veți zidi, zice Domnul, sau care este

locul odihnei mele? Au nu mâna mea a făcut toate acestea?“

„Voi cei tari în cerbice și netăiați împrejur la inimă și la urechi, totdeauna stați împotriva Duhului sfânt, precum părinții voștri, așa și voi. Pre cari dintre profeti n'au prigunit părinții voștri? și au omorât pe ceice mai 'nainte vestiau de venirea celui drept, căruia acum voi v'ați făcut trădători și ucigători!“

„Și ei auzind acestea, li-se sfășiau inimile și scrășneau cu dinții împotriva lui. Iar Stefan, fiind plin de Duh sfânt, căutând la ceriu a văzut mărirea lui Dumnezeu și pre Isus stând de-a dreapta lui Dumnezeu. Atunci ei strigând cu glas mare, și-au astupat urechile lor și au năvălit asupra lui toți cu un cuget. Și scoțându-l afară din oraș, îl ucideau cu petri; și martori și-au pus hainele lor lângă picioarele unui tiner ce se chiema Saul. Și ucideau cu petri pre Stefan, care se ruga și zicea: Doamne Isuse, primește duhul meu! Și îngenunchind, a strigat cu glas mare: Doamne, nu le socoti păcatul acesta! Și acesta zicând, a adormit“. (Fapt. Apost. 6 și 8).

(Urmează)

„DOAMNE AJUTĂ!“

vorbirea I. P. Sfințitului Mitropolit Primat Dr. Miron E. Cristea, rostită la discuția generală a proiectului de Constituție.

Cel dintâi, care a luat cuvântul în Senat la discuția generală a proiectului de Constituție, a fost I. P. S. Sa Mitropolitul Primat al țării.

Regretăm nespun, că nu avem posibilitatea de a reproduce în extensiune această prea frumoasă vorbire, care a stârnit entusiaste ovațiuni între membrii Senatului; totuși pentru ca și cetitorii noștri să poată gusta — măcar și numai în parte — frumsețele ei, o reproducem, după „Viitorul“, în extras:

I. P. S. Mitropolit Primat Dr. Miron E. Cristea începe după datinile creștinești cu cuvintele: Doamne ajută! (Vii aplauze). Să-mi fie mie dat, Mitropolitului țării, să încep discuția acestei reforme fundamentale, menită să așeze temelile României Mari. Mulțumesc lui Dumnezeu, că grației oamenilor mari ai țării, am ajuns ca din două mici și neînsemnate Principate dela Dunăre, să înfăptuim unirea întregului neam românesc (Vii aplauze). Aci înaltul Ierah amintește psalmul care spune: „Cu noi este Dumnezeu“. Înțelegeți că, „cu noi este Dumnezeu“ neamuri și vă plecați. Astăzi sufletele celor 800.000 de ostași jertfiți pentru mărirea țării, ne cer că în aceste clipe, în loc să ne certăm, să conlucram pentru Patrie (Vii și entuziaste aplauze).

Înainte de a intra în discutarea Constituției să-mi dați voce să încep cu cuvintele Mântuitorului: „Pace vouă!“

Primatul țării vorbește apoi de marele rol pe care l-a avut Biserica în trecutul neamului, ca și în zilele noastre.

Biserica națională are nevoie de sprijinul Statului și al credincioșilor. Nu mă îndoiesc nici o clipă că d-v., ca buni creștini, nu veți da Bisericii părinților d-v., a d-v. și a fiilor d-v. tot ce are nevoie spre a trăi și propăși (Vii aplauze).

Vă mai rog, să păstrați Bisericii noastre denumirea de „dominantă” (Aplauze vii). Prin cuvântul „dominantă” noi nu înțelegem să dominăm celelalte culte. Poporul românesc a fost totdeauna cel mai tolerant popor din lume față cu celelalte culte și nu tocmai acum, acum în veacul al 20-lea, va fi netolerant. O pildă din vechime o avem cu „Hușii”, isgoniți de catolicii din Praga și din toate țările. Aceștia au fost primiți numai de mica Moldovă, unde au fondat orașul Huși de astăzi.

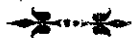
De aceea vă rog, să nu atingeți vechile tradiții ale Bisericii noastre, în ceea ce privește însemnătatea ei în Stat, ca și reprezentanța ei în Senat.

Nu trebuie să uităm, că azi nu mai suntem un popor omogen. Avem în sânul nostru neamuri străine de limbă, de credință și de religie. Eu nu mă îndoiesc, că și aceste neamuri vor putea fi iubitori de țară. Trebuie să ținem seamă însă de atâtea curente naționale și internaționale, de atâtea secte religioase, care caută să se statornicească în țara noastră.

Iată pentru ce trebuie să ținem cu hotărâre, cu încăpăținare la toate tradițiile noastre naționale și bisericești. (Vii și entusiaste aplauze).

I. P. S. Sa vorbește apoi de monumentele neperitoare ale neamului nostru, și de mormântul lui Ștefan cel Mare dela Putna, care este sfânt pentru neamul românesc. (Vii apl.). Monumentul acesta istoric al neamului nostru a revenit iar la patria mamă. Sufletele celor 800.000 de eroi, morți pentru desrobirea și unitatea națională, să fie în veci pomenite și binecuvântate. (Salve de aplauze. Senatorii se ridică în picioare și ovaționează).

I. P. S. Mitropolitul Primat încheie frumoasa și patriotica sa cuvântare spunând, că trebuie să păstrăm neștirbite toate tradițiile poporului nostru. (Entusiaste ovațiuni. Înaltul Ierah este felicitat de toți prelații și de senatorii).

Ș T I R I

Personale. Prea Sfințitul Episcop diecezan a sosit Vineri dela București, unde a luat parte la ședințele Senatului.

Din Parlament. La 9 Martie a. c. a început, atât la Cameră, cât și la Senat, discuția generală asupra proiectului de Constituție.

La Senat, înainte de a se citi raportul asupra Constituției, reprezentanții opoziției declară, că nu o recunosc și se retrag. Discuția generală o începe apoi I. P. S. Sa Mitropolitul Primat al țării, a cărui frumoasă vorbire o reproducem într'altă parte a foaii. Ședințele Senatului decurg într'o atmosferă liniștită.

Cu atât mai sgomotoase sunt ședințele Camerei, unde discuția a început cu declarațiile de protest ale șefilor opoziției. Dl Iuliu Maniu a cetit declarația partidului național și țărănesc, dl Pan Halipa pe cea a opoziției

basarabene; iar dl Mihail Popovici a vorbit în numele partidului național din Ardeal și Banat. Opoziția a început apoi o violentă obstrucție, la care majoritatea a răspuns cu excluderea a mai multor deputați din opoziție (dnii Madgearu, Mihalache, Lupu, Mihai Popovici, păr. Manu, Gr. Filipescu, etc.), dela câte 10, 20 și 25 de ședințe.

Ședința din 12. I. c. a Senatului a fost mai vioaie. Mitropolitul unit Vasile Suciuc dela Blaj s'a plâns de vitregia cu care este tratată biserica unită. I-a răspuns în mod demn și enegic I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, a cărui cuvântare, pe care o vom publica în numărul viitor, a stârnit o vie însuflețire între membrii Maturului Corp.

Președenția Comunității de avere. Guvernul a sistat cercetarea disciplinară contra dlui inginer Simeon Simu, care astfel a fost reintregat în funcțiunea sa de președinte al Comunității de avere.

— **Comitetul școlar al liceului.** Dir. lic. „Tr. Doda” a trimis părinților elevilor și binevoitorilor săi următoarea adresă: Prin ord. Nr. 97375/1922 și 1668/1923, Ministerul Instrucțiunii a luat măsuri pentru organizarea Comitetelor școlare pe lângă fiecare liceu. Fiind aceste măsuri foarte salutare pentru busul mers al școlii, prin urmare și pentru părinți și pentru întreaga societatea, Vă rog să binevoiți a Vă întruni în calitate de părinte, fost elev, binevoitor al școlii, Duminică (12/25 Martie) orele 11 a. m. în amfiteatrul liceului la adunarea generală de constituire. Însemnătatea actului reclamă prezența tuturor. Caransebeș, la 12 Martie 1923. Direcțiunea liceului „Traian Doda”.

Cu două cetățenii. Episcopul Széchenyi dela Oradea Mare, deși cetățean ungar și membru în casa magnaților din Budapesta, este în acelaș timp și cetățean român. În urma acestei împrejurări dl. Pherekide, președintele Senatului, a dispus să fie șters de pe apelul nominal al Senatului.

Frontiera Banatului. Ministrul jugoslav Ciojac Antici a avut o intervedere cu dl Duca în chestia delimitării frontierei Banatului. S'a decis formarea unei comisii interaliate, care să studieze pe teren frontiera. Rectificarea noiei frontiere se va face numai după ce această comisie își va da raportul.

Biserica națională unită? Cetim în „Infrățirea” din Cluj: „Din sursă vrednică de toată încredere suntem informați, că corul episcopilor greco-catolici a înaintat Ministerului de culte un memoriu prin care se cere, ca de acum înainte biserica unită să nu mai fie tratată în actele oficiale cu titlatura „biserica greco-catolică”, ci numai „catolică”.

Ziar nou. La Timișoara a început să apară „Bănățeanul”, organ al partidului naționalist-democrat de sub șefia dlui N. Iorga.

Salutăm cu simpatie apariția noului confrate!

Reuniunea femeilor române din Bocșamontană și-a ținut adunarea sa generală din acest an Duminecă, la 4 Martie st. n., sub prezidiul dnei Iuliana Marcu.

După ce s'a primit raportul comitetului despre activitatea sa și starea Reuniunii de pe a. 1922/23, care s'a luat cu plăcere la cunoștiință, constatându-se, că a-veea Reuniunii se urcă la suma de preste 20.700 lei, s'au aprobat propunerile comitetului privitoare la înaintarea Reuniunii.

Urmând alegerea comitetului și a funcționarilor, prezidenta mulțumește pentru încrederea, cu care a fost onorată dela înființarea Reuniunii și declarând, că din motive sanitare nu mai poate primi conducerea, fiind hotărâtă a se retrage, roagă adunarea să aleagă o altă persoană în locul Dsale.

Adunarea generală luând cu regret la cunoștiință această declarațiune, la propunerea dlui Dr. Cornel Nicolaeviciu, își exprimă profundele sale mulțumiri dnei prezidente de până aci, trece apoi la alegerea comitetului și funcționarilor și sub prezidiul adhoc al membrului fondator Ioan Marcu, alege cu aclamațiune pe dnele: Livia Gașpar, ca prezidentă, Ela Popovici, viceprezidentă, Aurelia Nicolaeviciu, cassieră, apoi pe dl inv. Baiaş ca secretar și pe dl Dr. Cornel Nicolaeviciu ca fisc.

Nou aleasa prezidentă mulțumește adunării pentru încredere, apoi da cuvântul dlui M. Demetroviciu, director de horticultură în Timișoara, care, fiu al comunei noastre fiind, a fost chemat la această adunare spre a-și da avizul în chestia regulării și înfrumșetării cimiterului.

Dsa după ce face istoricul cimiteriilor dela noi și din alte părți, revine la regularea cimiterului nostru din Bocșamont. și arată modul, cum s'ar putea regula și înfrumșeța. Promite apoi, că va trimite un grădinar al său din Timișoara, care va măsura locul, ca apoi în baza unui plan bine chibzuit, pe care îl va stabili Dsa, să se poată începe lucrările încă în această primăvară.

Astfel s'a terminat adunarea, îndepărtându-ne cu cele mai frumoase speranțe și cu hotărârea de a face tot posibilul pentru regularea cimiterului. Să dea Dumnezeu!

Unul din cei de față

„Revista Preoților“, organul de publicitate al preoției ort. rom. din fosta Ungarie, care la a. 1918 a fost nevoită să-și suspende apariția, a început să re-apară la Timișoara sub noul nume, de: **„Luminătorul“**. Apare sub îngrijirea unui comitet și sub direcțiune păr. D. Voniga, din Ghiroc.

Nădăjduim, că noul confrate va fi cu adevărat un organ de propagandă religioasă, de întărire morală și educație patriotică. Salutăm deci cu căldură apariția „Luminător“-ului și-i dorim mult spor la muncă.

„Români ori uniți?“ În numărul trecut am anunțat apariția broșurei cu titlul de mai sus, care a fost scoasă de sub tipar de dl Ioan Mihălcescu, eruditul profesor dela facultatea de teologie din București.

Autorul, un bine cunoscut și apreciat scriitor bisericesc, arată amănunțit și condamnă în termeni foarte energici cazul episcopilor uniți, cari împreună cu cei catolici, deși poștiți de trei ori, n'au intrat în biserica ortodoxă la actul încoronării Regelui și Reginei noastre, „căci dogmele îi opresc“.

Ne arată însă, că paterii dela Orăștia au participat la slujba izraelită, făcută din prilejul introducerii rabinului de acolo, „în a cărui templu Christos este pururea hulit“. După slujbă paterul Lokody s'a dus la banchetul

dat în onoarea rabinului și a ținut toaste pentru acesta și pentru doamna rabi etc.

Unde-s dogmele? Ce zic la aceasta uniții din părțile noastre?

Recomandăm cu căldură tuturor cetitorilor noștri această broșură și-i rugăm să o răspândească în cercuri cât mai largi, ca să se invedereze cât mai mult, cât de justă este pretenția uniților de a fi considerați „biserica națională“.

La colectele României June au mai contribuit: *Elevii Liceului Traian Doda* 137 Lei și *Iuliu Crainic* 13.25 pentru *Monumentul lui Eminescu*; *P. O. D. Gheorghe Petrescu* 30 Lei pentru *Almanah*.

Mackensen în Rusia. După informațiile sosite din Reval, Mackensen se află actualmente la Moscova, unde organizează armata compusă în mare parte din prizonieri germani și austriaci.

Clasificarea impozitelor.

Senatul a adoptat în ședința din 17 Februarie 1923, cu majoritatea de 82 voturi, *Legea cea nouă pentru unificarea contribuțiilor directe și pentru înființarea impozitului pe venitul global*, iar Adunarea deputaților a primit-o în ședința din 19 Februarie 1923, cu majoritate de 132 voturi.

Votându-se această lege, a fost promulgată, investită cu sigilul statului, apoi s'a publicat în *Monitorul oficial*, Nr. 253 din 23 Februarie 1923 și va intra în vigoare la 1 Aprilie 1923.

Ce privește clasificarea impozitelor, *Legea cea nouă* deosebește în total 7 *impozite directe*, dintre cari 6 sunt *obiective*, numite și *elementare*, fiind că ating veniturile speciale, iar un impozit este *subiectiv*, penrucă, completând impunerea, se aplică la totalitatea veniturilor în mod progresiv.

Cele 6 impozite directe obiecte sunt:

1. Impozitul pe veniturile proprietăților agricole;
2. Impozitul pe veniturile proprietăților clădite;
3. Impozitul pe veniturile valorilor mobiliare;
4. Impozitul pe veniturile comerciale și industriale;
5. Impozitul pe salarii;
6. Impozitul pe veniturile din profesii și ocupațiuni neimpuse la celelalte impozite; iar Impozit subiectiv este numai unul, adecă: Cel progresiv pe venitul global.

Pe lângă aceste impozite se pot stabili între marginile prevăzute de *Legea cea nouă* și *impuneri adiționale* în folosul comunelor, județelor și a altor instituțiuni publice.

VARIETĂȚI.

O memorie supranaturală.

Un caz de memorie extraordinară s'a putut vedea în Berlin într'una din ședințele societății meteorologice locale. Cu memoria aceasta uimitor de bună e înzestrat un anumit O Schrader, funcționar la biblioteca prusiacă de Stat. Numitul își aduce perfect de bine aminte de toate schimbările vremii, cum se petrecură ele în Berlin încă prin anul 1885. La numeroasele întrebări ce i s'au pus din partea specialiștilor, funcționarul Schrader a răspuns fără să stea o clipă pe gânduri, a spus cutare dată pe ce zi din săptămână a căzut, care a fost constelația lumii, cum a fost vremea în ziua aceea etc. Toate acestea lucruri și-le amintează până în cele mai mici amănunte, așa de pildă cum erau nouri pe cer? Ploua? Ce fel de ploaie, deasă mărunță, sau torențială? Știa temperatura care a fost în ziua cutare din cutare an. Ca să dăm un exemplu. La întrebarea: ce timp a fost în 18 April 1909, răspunse el: „Duminecă. Zi frumoasă cu soare. Destul de cald 21° C. Spre seară nouri, apoi furtună ce a durat până a doua zi.”

Memoria sa asupra vremii cuprinde un interval de 14.000 zile. De oricare zi din aceste 14.000 își amintește exact cum a fost. Pentru oameni cu memoria normală cazul dlui Schrader e cu atât mai enigmatic, cu cât el nu și-a însemnat nici odată nimic, ci le-a păstrat în memorie, de când era copil de 10 ani. Amintirile i-arată întâi de toate pozițiile lunii, pe cari în mintea lui le vede limpede ca într'un calendar.

Licitațiune minuendă:

Pe baza încuviințării Ven. Consistor diecezan ort. român din Caransebeș, se escrie licitațiune minuendă pentru renovarea bisericii ort. române, respective pentru demolarea totală a boltiturerii ei de cărămidă și construirea ei de nou de Rabitz din comuna **Borlovenii-Vechi**, protopresbiteratul Mehadia, jud. Caraș-Severin, plas. Bozovici, cu prețul de exclamare de 81,099 Lei.

Licitațiunea se va ține Joi la 30 Martie (12 Aprilie) 1923 la 2 oare p. m., în cancelaria comunei politice din loc. Doritorii de a lua în întreprindere această lucrare să se prezinte în ziua și oara numită la locul destinat și să depună vadiul de 10% din prețul de exclamare în bani gata, sau în hârtii de valoare.

Întreprinzătorul va avea să supoarte spesele avute cu planul, respective cu specificațiunea de măsuri și spese, contrac și timbre, nu are însă dreptul de a pretinde diurne sau spese de călătorie.

Comuna bisericască își rezervă dreptul de a preferi pe acel măestru întreprinzător, în care are mai multă încredere și este mai calificat.

Contractul încheiat, pentru întreprinzător va fi valabil îndată după subscriere, iar pentru comuna bisericască numai după aprobarea Ven. Consistor diecezan.

Planul și specificațiunea de măsuri și spese, precum și condițiile de licitațiune, se pot vedea în ori care zi la Oficiul parohial ort. român din Borlovenii-Vechi.

Borlovenii-Vechi, 13/26 Februarie 1923.

Pentru comit. par. ort. român

Timoteiu Borchescu

2—3

preot și președinte.

Nr. 820/1923. O. E.

Publicațiune

Comunitatea de avere a fostului regiment confinar româno-bănățean Nr. 13 din Caransebeș arendează pe anul 1923 dreptul de a culege floarea de tei, smeure, mure, belladona (mătrăgună) și alte plante medicinale în calea licitațiunei publice cu oferte închise, care se va ține la 24 Martie 1923 la orele 10 a. m. în biroul oficiului subsemnat.

Ofertele sunt a se înainta în scris până la termenul fixat și sunt a se face separat pentru

I. floarea de tei;

II. smeure și mure;

III. belladona și alte plante medicinale.

Pe plicul închis a ofertei este a se scrie „Ofert pentru floarea de tei,” sau „Ofert pentru smeură și mură” etc.

Ofertele sunt a se face separat pentru fiecare cerc, în cari sunt împărțite pădurile din ocoalele silvice ale Com. de avere.

Condițiunile de licitare, arendare, precum și împărțirea cercurilor pe cari se licitează, se pot vedea la Oficiul subsemnat în fiecare zi de lucru între orele 10-12 a. m., precum și la ocoalele silvice ale Comunității de avere din Ohăbăbistra, Caransebeș, Teregova, Bozovici și Orșova.

Ofertele sosite după termenul fixat, oferte ulterioare și ofertele telegrafice nu se vor lua în considerare.

Drept garanție se va depune în bani gata sau în hârtii de valoare acceptabile 10 % din suma de arendă oferită.

Subsemnatul Oficiu își rezervă dreptul a accepta oricare ofert încurs — fără privire la suma oferită, sau dacă nu se vor primi oferte corespunzătoare, a le respinge pe toate și a fixa termen nou pentru altă licitație.

Caransebeș, la 10. Martie 1923.

**Oficiul de Economie
al Comunității de avere
Caransebeș.**

„SEBEȘANA“ Cassă de păstrare pe acțiuni în Caransebeș.

CONVOACARE.

P. T. Domnii acționari ai Cassei de păstrare pe acțiuni „Sebeșana“ din Caransebeș se convoacă la a

XXI-a adunare generală ordinară,

care se va ține Joi în 29 (douăzecișinouă) Martie 1923 st. n. la 11 ore a. m. în localitatea institutului (Piața General Drăgălina) cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere despre gestiunea anului 1922 și aprobarea bilanțului.
2. Propunerea direcțiunii și decizie asupra distribuirii profitului curat.
3. Darea absolutului pe anul de gestiune expirat.
4. Esmiterea alor doi acționari pentru verificarea procesului verbal luat în această adunare.
5. Eventuale propuneri.
6. Propunerea direcțiunii cu privire la urcarea capitalului societar.
7. Modificarea unor paragrafi din statute.
8. Sortarea alor doi și alegerea alor trei membri din direcțiune, precum și alegerea a unui eventual alor doi membri în comitetul de supraveghiere.

Caransebeș, la 15 Martie 1923.

Direcțiunea.

NB. Vot decisiv în adunarea generală au numai acei acționari, cari au depus la cassa institutului în orele oficioase până Luni în 26 Martie 1923 acțiile lor transcrise cu trei luni înainte de adunare în registrul institutului pe numele lor. Acțiile se pot depune spre acest scop și la oricare institut, care e membru la „Solidaritatea“ precum și la filialele lor; în acest caz însă avizul despre depozitare al institutului respectiv trebuie să sosească la noi tot până Luni în 26 Martie 1923 Femeile se pot prezenta numai prin astfel de plenipotențiați, cari încă sunt acționari introduși în registrul institutului cu trei luni înainte de adunarea generală. Minoranii și persoanele juridice se reprezintă prin reprezentanții lor legali.

ACTIVA		CONTUL BILANT				PASIVA	
Cassa în număr	214.189	87			Capital societar	425.000	
Disponibil la bănci	291.422	02	505.611	89	Acționari emisiunea 7-a, capital vărsat	299.609	724.609
Cambii de bancă	286.636				Fond de rezervă general	100.032	
Cambii cu acoperire hipotecară	373.598		660.234		Fond de rezervă special	5.000	
Imprumuturi hipotecară			5.290		Fond de rezervă pentru diferență de curs la efecte	3.000	
Imprumuturi pe amanete			42.346		Fond de rezervă de dare	3.000	
Efecte			103.788		Fondul caselor institutului	4.000	115.032
Monete, cupoane și valori de încasat			12.953	92	Fondul de pensiune		60.727
Mărfuri			563.100	98	Depozite spre fructificare		2.916.464
Debitori în conturent			3.824.352	20	Bănci		1.498.376
Casele inst. (Nr. 452/3 Piața Unirei)			248.924	86	Diverse conturi creditoare		726.344
Diverse conturi debitoare			41.012	83	Interese tranzitoare anticipative		11.951
Depunerea fondului de pensiune			60.727	65	Profit transpus	10.000	
Inventarul prăvăliei			89.488	12	Profit curat pro anul 1922	94.325	104.325
Mobilier			1				80
			6.157.831	45			6.157.831

DEBIT		CONTUL PROFIT ȘI PERDERE				CREDIT	
Interese: de depozite spre fructificare acționarilor emisiunea VII-a	162.038	55			Profit transpus		10.000
Contribuție: directă și comunală	5.944		167.982	55	Interese:		
d. inter. de depozite. s. fructif.	26.008	10			dela cambii de bancă	15.439	49
Salare, adause de scumpete, bani de cvartir și mărci de prezență	17.881	50	43.889	60	dela cambii cu acoperire hipot.	23.389	65
Spese de cancelarie și chirie			163.539	12	dela conturent	207.462	17
Descrieri			51.109	39	dela împrumuturi hipotecare	1.129	84
Profit transpus	10.000		11.473	12	dela împrumuturi pe amanete	1.843	07
Profit curat pro anul 1922	94.325	80	104.325	80	Venite dela efecte	3.816	68
			542.319	58	Venite dela casele institutului	13.404	95
					Proviziuni și diferite venituri		265.833
							542.319

Dr. Nicolae Ionescu m. p.
director general.

Caransebeș, la 31 Decembre 1922.

Ioan Têrziu m. p.
șefcontabil.

Aurel Moaca m. p.

Constantin Călțiu m. p.
director.

Sinesie Bistreanu m. p. Dr. Petru Ionescu m. p. Constantin Călțiu m. p. Enea Hodoș m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat contul prezent al bilanțului și cel al venitelor și cheltuielilor și confruntându-le cu registrele principale și auxiliare, purtate în bună regulă, le-am aflat cu acelea în consonanță și exacte.

Iuliu Vuia m. p. preș. Romul G. Ancușă m. p. Francisc Eisner m. p. Gheorghe Sperlea m. p.